

GUVERNUL ROMÂNIEI

GUVERNUL
REPUBLICII MOLDOVA

RAPORT DE PROGRES

**privind implementarea Programului de asistență tehnică și
financiară acordată de Guvernul României pentru instituțiile
preșcolare din Republica Moldova
August 2014 - Februarie 2015**

FONDUL DE INVESTIȚII SOCIALE DIN MOLDOVA

CHIȘINĂU, 2015

CUPRINS

I. INTRODUCERE.....	2
II. SUMAR EXECUTIV	4
III. ACTIVITATEA FISM	5
IV. ACTIVITATEA COMITETULUI DE EVALUARE FISM	6
V. LUCRĂRI CIVILE	7
VI. BUNURI	8
VII. CONCLUZII ȘI LECȚII ÎNVĂȚATE	9

I. INTRODUCERE

Strategia Sectorială de Dezvoltare a Educației pentru anii 2014–2020 este principalul document de politici în domeniul educației. Strategia stabilește obiectivele și sarcinile pe termen mediu în vederea dezvoltării educației și definește orientările și direcțiile prioritare de dezvoltare a sistemului de învățământ din Republica Moldova. Unele din obiectivele generale ale Strategiei sunt:

(i) asigurarea dezvoltării durabile a sistemului educațional în vederea formării unei personalități integre, active, sociale și creative – factori principali ai dezvoltării umane și ai progresului social-economic al țării;

(ii) sporirea accesului la educație de calitate pentru toți copiii și tinerii, prin asigurarea unui mediu școlar prietenos și protectiv și prin consultarea beneficiarilor în procesul de luare a deciziilor;

Accesul copiilor de vîrstă timpurie la educație crește într-un ritm susținut, dar rețeaua existentă de grădinițe acoperă doar o parte din cerere. Se menține discrepanța dintre rata înrolării în mediul urban și în cel rural. Numărul instituțiilor preșcolare este în creștere, după scăderea dramatică în perioada de recesiune din anii '90. La începutul anului 2013, existau 1418 instituții preșcolare, sau cu circa 6,3% mai multe față de anul 2007. Această creștere a avut ca rezultat majorarea numărului de copii care frecventează aceste instituții pînă la 141,1 mii de copii în anul 2012, cu 17,5% mai mult față de anul 2007. Astfel, se înregistrează o sporire a ratei brute de cuprindere în învățământul preșcolar, aceasta constituind 82,1% în anul 2012 față de 72,6% în anul 2007. **Discrepanțele dintre rata de cuprindere în mediul urban și cea din mediul rural persistă, constituind 29,1 p.p. în 2012 comparativ cu 25,2 p.p. în 2007¹.** Deși o parte din această discrepanță poate fi explicată prin înrolarea copiilor din locuri de reședință rurale în grădinițele din localitățile urbane, diferența rămîne a fi semnificativă.

În baza ORDINULUI nr. 913 din 10 aprilie 2014, emis de Ministerul Afacerilor Externe al României, privind publicarea Programului de cooperare pe anul 2014, încheiat prin schimb de scrisori, semnate la București și la Chișinău la 9 aprilie 2014, în baza articolului 1 paragraful 2 al Acordului dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova, referitor la implementarea programului de asistență tehnică și financiară în baza unui ajutor financiar nerambursabil în valoare de 100 milioane euro acordat de România Republicii Moldova, semnat la București la 27 aprilie 2010, **a fost aprobată spre finanțare o listă de proiecte pentru instituțiile preșcolare din Republica Moldova.**

¹ Educația în Republica Moldova, publicație statistică, 2012/2013

În baza **HOTĂRÎRII Nr. 436 din 10.06.2014**, emise de **Guvernu Republicii Moldova**, Fondul de Investiții Sociale din Moldova (FISM) este desemnat drept entitatea responsabilă de pregătirea, implementarea, asigurarea vizibilității și raportarea **Programului de asistență tehnică și financiară acordată de Guvernul României pentru instituțiile preșcolare din Republica Moldova**, în valoare totală de 20 000 000 Euro.

Prin decizia Consiliului Național de Administrare (procesul-verbal nr.2 din 23 iunie 2014) a fost creat Comitetul de evaluare FISM și aprobat Regulamentul de organizare și funcționare al acestuia în vederea evaluării licitațiilor realizate în cadrul Programului menționat.

II. SUMAR EXECUTIV

În conformitate cu Hotărîrea Guvernului nr.436 din 10.06.2014 privind implementarea Programului de asistență tehnică și financiară acordată de Guvernul României pentru instituțiile preșcolare din Republica Moldova, **beneficiari ai acestui Program sînt 774 de instituții precolare, dintre care 637 (acorduri și contracte semnate) sunt în proces de implementare, 20 în proces de licitații (reexaminare, licitații reanunțate) și 11 instituții în proces de elaborare a documentației tehnice.**

Ca urmare a aprobării Structurii, Bugetului și a Regulamentului de organizare și funcționare a Comitetului de evaluare FISM au fost realizate mai multe activități în vederea implementării Programului de asistență tehnică și financiară acordată de Guvernul României pentru instituțiile preșcolare din Republica Moldova.

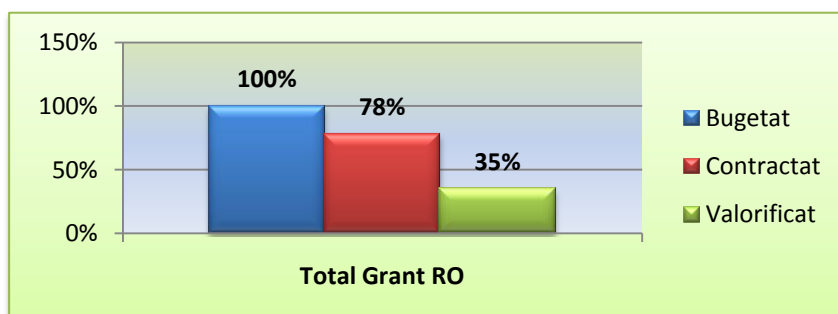
Au fost evaluate (obiectele inspectate de inginerii FISM și elaborate devizele de cheltuieli) **612 obiecte** – instituții preșcolare beneficiare de resurse financiare din grantul menționat, au fost instruite peste 1500 de persoane cu privire la procedurile de procurare și implementarea contractelor cu privire la lucrări civile (reprezentanți ai APL-urilor beneficiare, manageri de instituții preșcolare și agenților de implementare), au fost desfășurate și evaluate peste **367 de licitații** desfășurate de primăriile satelor și/sau comunelor, consiliile raionale și semnate **560 contracte**, din care **98 de obiecte deja finalizate**

Suma totală contractată la 23.02.2015 pentru realizarea lucrărilor civile și livrarea de bunuri este de 295 830 928 MDL sau 15 990 860 Euro, din care

Respectiv, din totalul sumei disponibile din grant pentru lucrări civile și bunuri **peste 78% au fost deja contractate.**

Pînă la finele lunii februarie suma valorificată a Grantului a constituit 100 691 902.04 MDL sau 5 179 980.08 Euro, ceea ce reprezintă **35%** din suma total contractată.

Fig.1. Realizarea Grantului acordat de Guvernul României

121 de comunități au beneficiat de bunuri (mobilier, terenuri de joacă și pavilioane) în valoare totală de **22 077 726 MDL sau 1 190 570 Euro**, rata de executare a contractelor pe **bunuri fiind de 100%.**

III. ACTIVITATEA FISM

În vederea implementării **Programului de asistență tehnică și financiară acordată de Guvernul României pentru instituțiile preșcolare din Republica Moldova**, în valoare totală de 20 000 000 Euro, angajații FISM au acordat suport tehnic la evaluarea lucrărilor civile necesare în cele 774 de instituții preșcolare și elaborarea devizelor de cheltuieli pentru **612** obiecte.

Pentru a asigura buna desfășurare a licitațiilor de către autoritățile publice locale, au fost **instruite peste 1000 de persoane** în domeniul organizării și desfășurării unei licitații în conformitate cu regulile și procedurile de procurări stipulate în Manualul Operațional FISM.

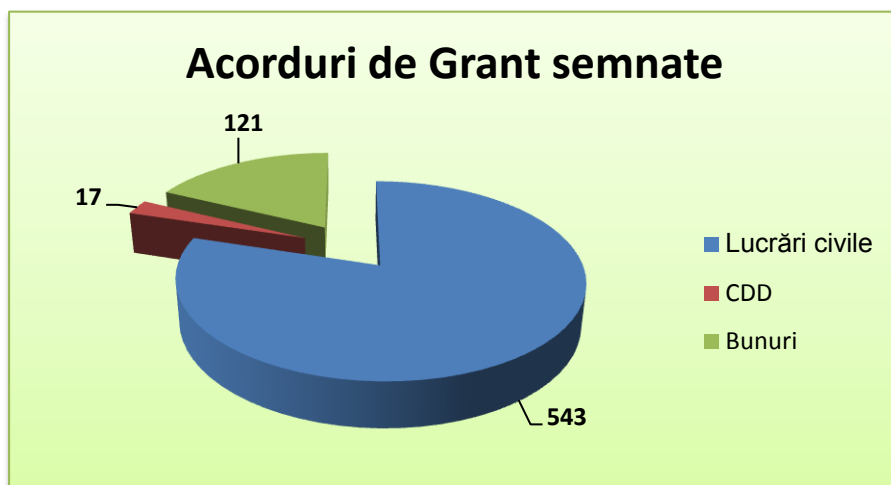
Ca rezultat al acestor instruiri, au fost desfășurate în total **367 de licitații, din care 285 de licitații validate și aprobate de către Comitetul de evaluare FISM.**

Prin decizia Consiliului Național de Administrare al FISM din 16 septembrie 2014, a fost aprobată o procedură nouă de organizare a licitațiilor și anume organizarea licitațiilor pe lot, pentru a ușura activitatea FISM și a urgenta demararea lucrărilor civile în cadrul instituțiilor preșcolare beneficiare.

Din 367 de licitații – **80 de licitații au fost organizate pe lot**, dintre care doar 15 au fost reanunțate/anulate, acestea demonstrându-și pe deplin aplicabilitatea și eficiența, urgentând procesul de contractare și demarare a lucrărilor de construcție în instituțiile preșcolare.

Pe parcursul lunilor August 2014-Februarie 2015, au fost **semnate 681 de Acorduri de Grant** între FISM și APL de nivelul I cu privire la implementarea sub-proiectelor (543 pentru lucrări civile/reconstrucții, 17 prin Community Driven Development (transfer direct a mijloacelor financiare, acestea fiind aprobate nominal de către Consiliul Național de Administrare a FISM) și 121 pentru bunuri).Fig.2.

Fig.2. Acorduri de Grant semnate între primării și FISM

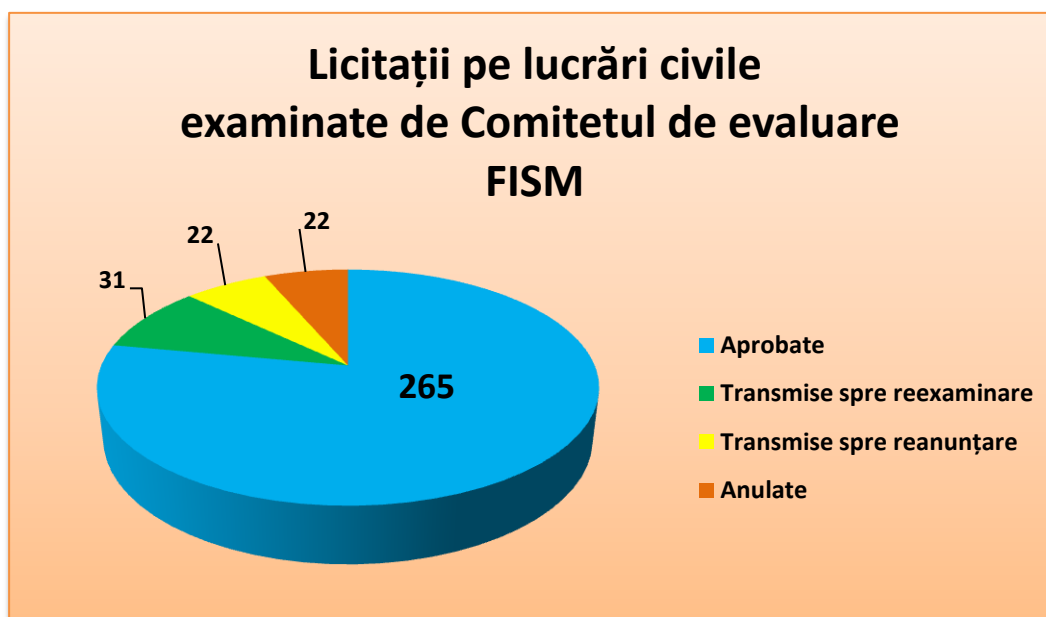

Pentru asigurarea bunei implementări a contractelor de lucrări civile semnate între primării și prestatorii de servicii de construcții s-au organizat peste **25 seminare de informare cu participarea a peste 1300 de persoane** (primari, directori Agențiilor de Implementare și contractorii) cu scopul de a le explica toate condițiile contractuale, aspectele tehnice și financiare care pot apărea, în vederea excluderii situațiilor neclare în implementarea contractelor pe viitor.

IV. ACTIVITATEA COMITETULUI DE EVALUARE FISM

Pe parcursul lunilor august 2014-februarie 2015 Comitetul de evaluare FISM s-a întrunit de 17 ori, **examinând peste 367 de licitații** organizate la nivel local, din care: 78% - validate și aprobate, 9% - transmise spre reexaminarea ofertelor și a deciziilor, 6,4% - transmise la reanunțare și 6,4% – licitații anulate. Fig.3.

Fig.3. Licitațiile examinate de Comitetul de evaluare FISM

Totodată, au fost organizate și desfășurate 3 licitații de bunuri de către Comitetul de evaluare FISM în vederea selectării companiilor pentru fabricarea mobilierului, furnizarea și instalarea terenurilor de joacă și a pavilioanelor pentru instituțiile preșcolare beneficiare de asistența financiară disponibilă în cadrul *Programului de asistență tehnică și financiară acordată de Guvernul României pentru instituțiile preșcolare din Republica Moldova*.

Ca urmare a licitațiilor desfășurate și examinate de către Comitetul de evaluare FISM, au fost semnate contracte pe bunuri în valoare totală de **22 077 726 MDL**, din care **275 880 MDL reprezintă contribuțiile comunităților**.

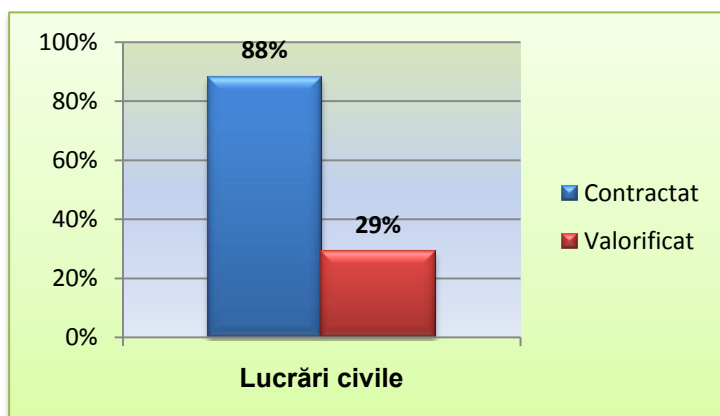
V. LUCRĂRI CIVILE

Într-o perioadă de doar 8 luni FISM a acordat suport la elaborarea a **612 devize de cheltuieli** pentru realizarea lucrărilor civile, iar 11 obiecte se află în proces de elaborare a documentației tehnice.

Din total devize de cheltuieli elaborate, au fost contractate lucrări civile pentru **543 de grădinițe de copii**, ceea ce reprezintă 88% din volumul total.

La ziua de 23 februarie 2015 **deja au fost finalizate lucrările de reparație la 98 de instituții**, iar suma valorificată în total pentru lucrări civile constituie **78 221 789,72 MDL**, ceea ce reprezintă **29% din suma total contractată de 267 222 922 MDL**, echivalentul a **14 444 482 Euro**.

Fig. 3. Valorificarea resurselor disponibile pentru lucrări civile

La realizarea contractelor de lucrări civile și reconstrucții FISM acordă tot suportul tehnic necesar, asigură monitorizarea și evaluarea calitativă a acestora.

Majoritatea contractelor semnate se estimează a fi finalizate deja pînă la data de **30 septembrie 2015**.

VI. BUNURI

Pentru a asigura instituțiile preșcolare cu bunuri (121 localități beneficiare doar de bunuri), FISM a organizat 3 licitații centralizate pentru mobilier, pavilioane și echipament pentru terenul de joacă, **în valoarea totală de 22 077 726 lei.**

1) Mobilier.

Contract semnat cu IPC „ICAM” S.A.

Costul contractului – **7 416 645 lei.**

Numărul instituțiilor preșcolare beneficiare – 81.

2) Pavilioane.

Contract semnat cu Mob-Elita S.R.L.

Costul contractului – **4 870 500 lei.**

Numărul instituțiilor preșcolare beneficiare – 46.

3) Echipament pentru terenul de joacă.

Contract semnat cu Power-Team S.R.L.

Costul contractului – **9 790 581 lei.**

Numărul instituțiilor preșcolare beneficiare – 101.

Inițial contractele au fost semnate pînă la finele anului curent, dar din motive obiective (nepregătirea teritoriului pentru executarea lucrărilor de instalare a terenurilor de joacă sau din lipsa de transport și de bani pentru livrarea mobilierului), acestea au fost extinse pînă la finele lunii februarie 2015.

La data raportării valorificarea contractelor pe bunuri în total reprezintă 100%.

Pentru a asigura celelalte primării cu bunuri, după finalizarea lucrărilor civile, a fost desfășurată o nouă licitație pentru fabricarea mobilei, furnizarea și instalarea pavilioanelor și a terenurilor de joacă cu publicarea anunțurilor în Monitorul Oficial.

VII. CONCLUZII ȘI LECȚII ÎNVĂȚATE

Realizarea *Programului de asistență tehnică și financiară acordată de Guvernul României pentru instituțiile preșcolare din Republica Moldova*, în valoare totală de 20 000 000 euro **se consideră a fi bună**, dat fiind numărul mare de licitații, lucrări civile și furnizări de bunuri lansate concomitent, precum și luînd în considerație schimbările efectuate în managementul instituției, resurse umane limitate în cadrul FISM, dar și timpul restrîns pentru implementarea unei sume considerabile, grantul fiind disponibil pentru valorificare începînd cu luna August 2014, după promulgarea amendamentului la Legea bugetului 2014.

Riscurile cu care a fost lansată realizarea Grantului respectiv și de care FISM era conștient, au fost minimizate la maxim prin acțiuni concrete și anume:

RISCU	ACȚIUNI DE MITIGARE
Capacități insuficiente la nivelul comunităților de a evalua calitativ volumele de lucrări pentru care se solicită investiții și prioritizarea acestora	A fost acordată asistența tehnică la evaluarea repetată a tuturor obiectelor beneficiare de investiții din Grantul acordat de Guvernul României
Numărul mare de licitații anunțate concomitent ar putea cauza un deficit de ofertanți, fapt care ar genera licitații nevalide. Respectiv, comunitățile beneficiare de bugete mici (50-300 mii lei) ar putea fi impuse de a anunța licitații repetate, ceea ce târăgănează procesul de implementare a Grantului	A fost propusă Consiliului Național de Administrare și aprobată de către acesta modalitatea organizării licitațiilor pe loturi, pentru a micșora numărul de licitații și a minimiza riscul de a genera licitații nevalide
Contractorii ar putea întârzia cu realizarea lucrărilor de reparație din cauza condițiilor climatice nefavorabile din perioada toamnă-iarnă curent	A fost propusă contractorilor utilizarea adaosurilor chimice, plastifcatorilor, materialelor și tehnologiilor ce pot permite executarea lucrărilor în perioada rece a anului
Lipsa resurselor financiare necesare pentru realizarea de către FISM a evaluărilor lucrărilor de reparație, înainte de orice transfer bănesc către contractor, pune sub pericol controlul calității lucrărilor executate	S-a obținut finanțare adițională pentru acoperirea cheltuielilor de evaluare și asigurarea controlului lucrărilor civile executate

Lecțiile învățate pe parcursul implementării *Programului de asistență tehnică și financiară acordată de Guvernul României pentru instituțiile preșcolare din Republica Moldova* au fost următoarele:

1. Lipsa competitivității în cazul în care fondurile sînt din start repartizate prin Hotărîre de Guvern și nu necesită eforturi suplimentare din partea comunităților pentru atragerea investițiilor duce la pasivitate și neimplicare a acestora în perioada de implementare a investițiilor. **FISM urmează să promoveze în continuare întregul ciclu de acordare și implementare a investițiilor pentru stimularea competitivității în rîndurile potențialilor beneficiari.**
2. Lipsa conlucrării la nivel de APL I și APL II în cazul organizării licitațiilor pe loturi a dus la tărăgănarea întregului ciclu de implementare a subproiectelor și, respectiv, valorificarea surselor financiare. **În cazul organizării licitațiilor pe lot e necesar examinarea ex-ante a gradului de colaborare între APL I și APL II și consultarea beneficiarilor apriori lansării licitației pe lot.**